

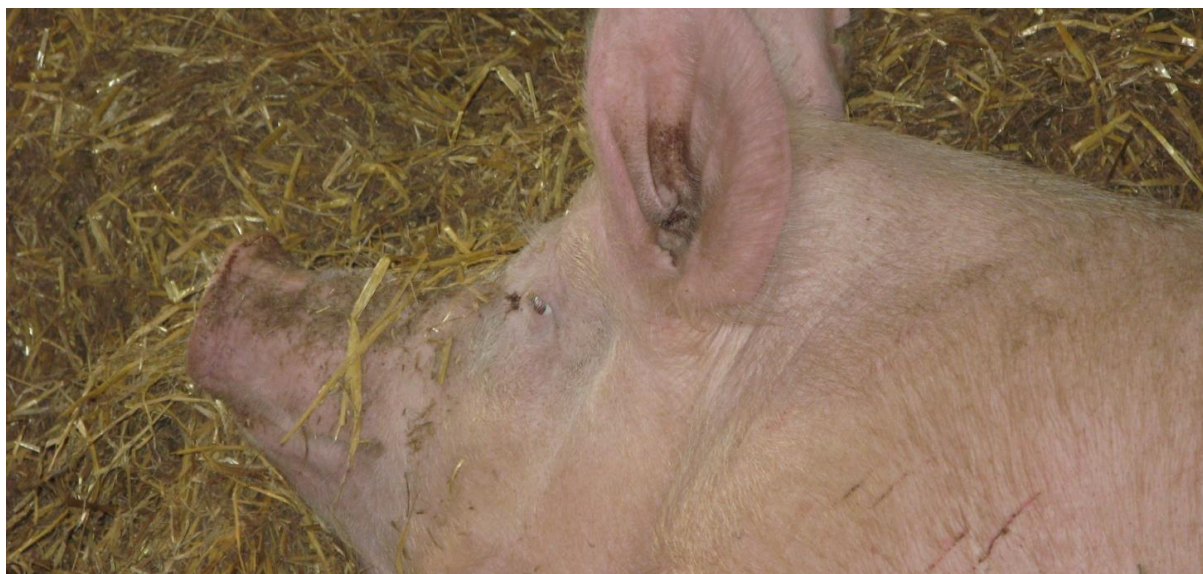

Foto: Marie Sjölund, SVA

Antibiotikaresistens hos bakterier från svenska grisar

Hälsoläget för svenska grisar är bättre än i många andra länder. Flera infektioner har begränsats genom kontrollprogram och på allt fler gårdar tillämpas olika system för att minska risken för smittspridning. Resistens mot antibiotika förekommer framför allt hos bakterier som kan orsaka diarréer.

Användning

Under 2024 var förskrivningen för gris 3 316 kg aktiv substans. Detta motsvarar 13,5 mg/kg slaktad gris, att jämföra med 11,7 mg/kg slaktad gris 2015. Ökningen förklaras av ett ökat behov att behandla grisar med avvänjningsdiarré då läkemedel med zinkoxid som tidigare har använts i förebyggande syfte sedan juni 2022 inte är tillåtna. Merparten av den totala försäljningen för gris, cirka 74 procent, utgjordes 2024 av injektionsläkemedel där penicillin står för 68 procent.

Diarréer hos unga djur

Avvänjningsdiarré är en vanlig sjukdom i

grisbesättningar världen över. Inom Svarm följs resistensläget hos *Escherichia coli* från grisar som provtagits i diagnostiskt syfte. Under 2024 var 19 procent resistenta mot trimetoprim-sulfa och 4 procent mot neomycin, antibiotika som ofta används mot sjukdomen. Alternativ som endast ska väljas i sista hand är fluorokinoloner (7 procents resistens) och kolistin (0 procents resistens). Eftersom det inte säkert går att förutsäga vad som kan vara effektivt för behandling bör man ta prover och undersöka för resistens.

Svindysenteri och spiroketal diarré

Svindysenteri är en allvarlig diarrésjukdom hos främst

slaktsvin. Den orsakas av *Brachyspira hyodysenteriae*. För att begränsa förekomsten har program för kontroll utvecklats och svindysenteri har idag endast begränsad förekomst i Sverige.

Sedan 1990 har *B. hyodysenteriae* undersökts för förekomst av resistens mot tiamulin, den substans som främst används för behandling. Höggradig resistens mot tiamulin hos *B. hyodysenteriae* påvisades 2016 men besättningen sanerades och sedan dess har denna typ av resistens inte påvisats.

Spiroketal diarré är en mildare form av diarré orsakad av *Brachyspira pilosicoli*. Hösten 2001 diagnosticerades för första gången fall av tiamulinresistent *B. pilosicoli* i Sverige. Under åren 2018 – 2024 var 10 procent av undersökta *B. pilosicoli* resistent mot tiamulin. Under 2024 påvisades ett isolat som var resistent mot tiamulin, tylosin och doxycyklin,

Luftvägsinfektioner

Bakteriella luftvägsinfektioner hos grisar kan orsakas av *Mycoplasma hyopneumoniae*, *Pasteurella multocida* eller *Actinobacillus pleuropneumoniae*. De senaste tio åren har alla undersökta *A. pleuropneumoniae* och *P. multocida* varit känsliga för vanligt penicillin. Nästan alla har också varit känsliga för alla övriga undersökta antibiotika.

Streptococcus suis, som bland annat kan orsaka luftvägsinfektioner, är däremot oftare resistent mot antibiotika och nedsatt känslighet för penicillin är inte ovanligt (15 procent 2022–2024).

Antalet prover från luftvägsinfektioner som undersöks årligen är lågt och det finns därför en risk att resistens introduceras och sprids utan att det upptäcks i tid.

MRSA

MRSA¹ av en speciell typ, ST398, har internationellt påvisats hos både grisar och människor. I Sverige är läget oklart, men MRSA av den typen har påvisats hos gris vid enstaka tillfällen 2010 och 2024. Förekomsten är otillräckligt studerad, men under 2025 pågår en undersökning där friska grisar provtas på slakteri. Undersökningen är en så kallad baslinjestudie och pågår i samtliga EU-länder.

MRSA hos grisar är sällan ett problem för djurhälsan men bakterien kan smitta människor som är i kontakt med djuren, exempelvis uppfödare och veterinärer. Inköp av djur utgör den enskilt största risken för att MRSA skall introduceras i en besättning, men bakterien kan också föras in av människor. Hygien och smittskydd är viktigt, liksom ansvarsfull antibiotikaaanvändning.

Fynd av MRSA hos djur ska anmälas till aktuell länsstyrelse och Jordbruksverket (SJVFS 2021:10; saknr K12)

¹ Meticillinresistent *Staphylococcus aureus*

Källa: Swedres-Svarm 2024, Folkhälsomyndigheten & SVA samt www.sva.se.

Farliga djursmittor kan få allvarliga konsekvenser, från lidande hos djur och människor till ekonomiska förluster och störningar i matförsörjningen. Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA, är en expertmyndighet som genom diagnostik, forskning och rådgivning stärker Sveriges förmåga att bekämpa djursjukdomar som utgör hot mot kritiska samhällsfunktioner. Friska djur – trygga människor.